

Eindrapportage:
Adviesorgaan sociaal domein Wijchen

Aanleiding

In het coalitieakkoord “Samen verschil maken”, dat het college van gemeente Wijchen 24 mei 2022 aan de gemeenteraad aanbood, geeft het college inwoners een belangrijke stem in het beleid. Kernwoorden in het coalitieakkoord zijn: vertrouwen, zo vroeg mogelijk in het proces, creatieve manieren en een goede afspiegeling van de samenleving. Dat geldt zeker ook in het beleidsveld van het sociaal domein.

Het college laat zich in het sociaal domein nu nog formeel adviseren door de Wmo-raad en de Cliëntenraad Participatiewet Wijchen (CPW). Onderwerpen en doelgroepen voor deze adviesraden overlappen elkaar. De start van het nieuwe college is hét moment om in deze advisering, in de lijn van het coalitieakkoord verandering te brengen. Het is gewenst om per januari 2024 te starten met het nieuwe adviesorgaan.

Met het inzetten van deze verandering streeft gemeente Wijchen naar integrale advisering op het sociaal domein. En naar een eenduidige werkwijze die, in een effectieve en bij de tijd passende procesgang, stem geeft aan alle betrokkenen bij het beleid. De Wmo-raad en CPW zijn om advies gevraagd over dit voorgenomen besluit van het college.

De Wmo-raad wil mee in dit veranderingsproces. Na aanvankelijke bezwaren zegde ook de CPW toe deel te nemen aan dit proces. Gaande het proces stelde de CPW echter steeds meer voorwaarden, waarna zij aangaven niet te willen deelnemen aan dit proces. Dit laatste werd helder in een gezamenlijke bijeenkomst van Wmo raad en CPW in juni 2023.

Spectrum is gevraagd dit proces te ondersteunen. Met individuele gesprekken en een aantal werksessies is gezamenlijk inhoud gegeven aan dit voorstel. Deelnemers aan deze werksessies waren: Wmo-raad, BTB en de Koepel. Deze deelnemers gaven allen aan de onderlinge samenwerking en krachtenbundeling meer te willen benutten. Zij kijken uit naar de start van het nieuwe adviesorgaan.

In dit voorstel schetsen we het doel en de taken van dit nieuwe adviesorgaan. Ook schetsen we een aantal uitgangspunten en de werkwijze.

Doel en taken van het adviesorgaan

Het doel van het adviesorgaan sociaal domein is om door middel van beleidsadviezen bij te dragen aan de voorbereiding, totstandkoming of verbetering van integraal beleid in de gemeente op het gebied van het sociaal domein. Het adviesorgaan kan gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen.

De beleidsadviezen worden aangeboden aan het college. In ieder geval twee keer per jaar vindt overleg plaats tussen de portefeuillehouders en het adviesorgaan (middels de regiekamer, zie pagina 3). Het adviesorgaan heeft tot taak het college te adviseren bij het voorbereiden van het

beleid inzake het sociaal domein. Dit adviesrecht heeft betrekking op alle beleidsvoorstellen op dit gebied en op de door het adviesorgaan gesignaleerde kansen, mogelijkheden en ook leemten en knelpunten in de uitvoering daarvan. Het sociaal domein gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt. Het heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, inkomen, onderwijs, gezondheidszorg en vrijetijdsbesteding. Het sociaal domein gaat dus om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving.

Twee speerpunten: Betrek meer de Wijchense samenleving en een proactief samenspel met de gemeente

Met de vorming van het nieuwe adviesorgaan per 1 januari 2024 streven we naar het meer betrekken van de Wijchense samenleving, zowel inwoners als maatschappelijke organisaties bij de advisering op het brede terrein van het sociaal domein. Dit betekent dat de advisering betrekking heeft op de gemeentelijke uitvoering van de Participatiewet, IOAW*, IOAZ**, Wmo, schuldhelpverlening en Jeugdwet.

Het adviesorgaan heeft een adviesstatus. Dat betekent dat zij gevraagd en ongevraagd advies en aanbevelingen kunnen uitbrengen. Het college kan dit advies overnemen of met argumentatie (deels) naast zich neerleggen.

Naast het meer betrekken van de Wijchense samenleving streeft het adviesorgaan naar een vlot en proactief samenspel met de gemeente. Belangrijk hierbij is dat het adviesorgaan zo vroeg als mogelijk in het beleidsproces wordt betrokken, bij voorkeur bij de eerste gedachtenvorming van het beleid. Bij aanvang van een nieuw coalitieakkoord zal er een afstemmingsgesprek plaatsvinden.

Om het brede werkterrein van het adviesorgaan goed te kunnen bedienen ziet het adviesorgaan het als voorwaarde dat er een ambtelijke secretaris beschikbaar is. Aan de ene kant om het adviesorgaan procesmatig te ondersteunen en anderzijds door een goede contactpersoon binnen de gemeente te hebben, die bijdraagt aan een zo integrale manier van denken en werken.

Ideeën om het samenspel te versterken zijn een jaarlijks overleg waarbij adviesorgaan en gemeente bepalen welke gevraagde adviezen komend jaar aan bod gaan komen. Op deze wijze is er een jaar- adviesplanning die voor het adviesorgaan helder maakt wanneer zij gevraagd advies kan uitbrengen.

**De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers*

***De Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen*

Daarnaast organiseren zij samen een jaarlijkse bijeenkomst over het sociaal domein waarbij het adviesorgaan en het brede betrokken netwerk in de Wijchense samenleving wordt uitgenodigd. In deze bijeenkomst worden de belangrijkste adviezen van het afgelopen jaar besproken. Tevens wordt er in deze bijeenkomst gezamenlijk vooruit gekeken naar de komende ontwikkelingen. Deze brede bijeenkomst biedt de mogelijkheid voor de desbetreffende portefeuillehouder om bij te praten met het brede netwerk en waardering voor hun betrokkenheid uit te spreken.

Het adviesorgaan hecht er grote waarde aan om andere vormen van participatie en raadpleging te hanteren. We spraken al eerder over de idee van het vormen van een digitaal burgerpanel in Wijchen. Het adviesorgaan gaat in 2024 verder onderzoeken hoe zij op deze al lopende ontwikkeling bij de gemeente kan inspringen.

Taken van het college van burgemeester en wethouders

Het wordt belangrijk geacht dat het adviesorgaan sociaal domein tijdig wordt betrokken bij de totstandkoming van beleid zodat het uitoefenen van invloed op die wijze mogelijk is. Het college draagt hier zorg voor.

Om haar taken als adviesorgaan goed te kunnen vervullen is het van belang dat het adviesorgaan wordt ondersteund en gefaciliteerd. Voorbeelden hiervan zijn het beschikbaar stellen van vergaderruimte en de beschikbaarheid van een ambtelijk secretaris.

Het doel van de functie van ambtelijk secretaris is: Het verrichten van beleidsvoorbereidende, – ondersteunende en -adviserende werkzaamheden en het bieden van secretariële en/of managementondersteuning ten behoeve van het toegewezen adviesorgaan.

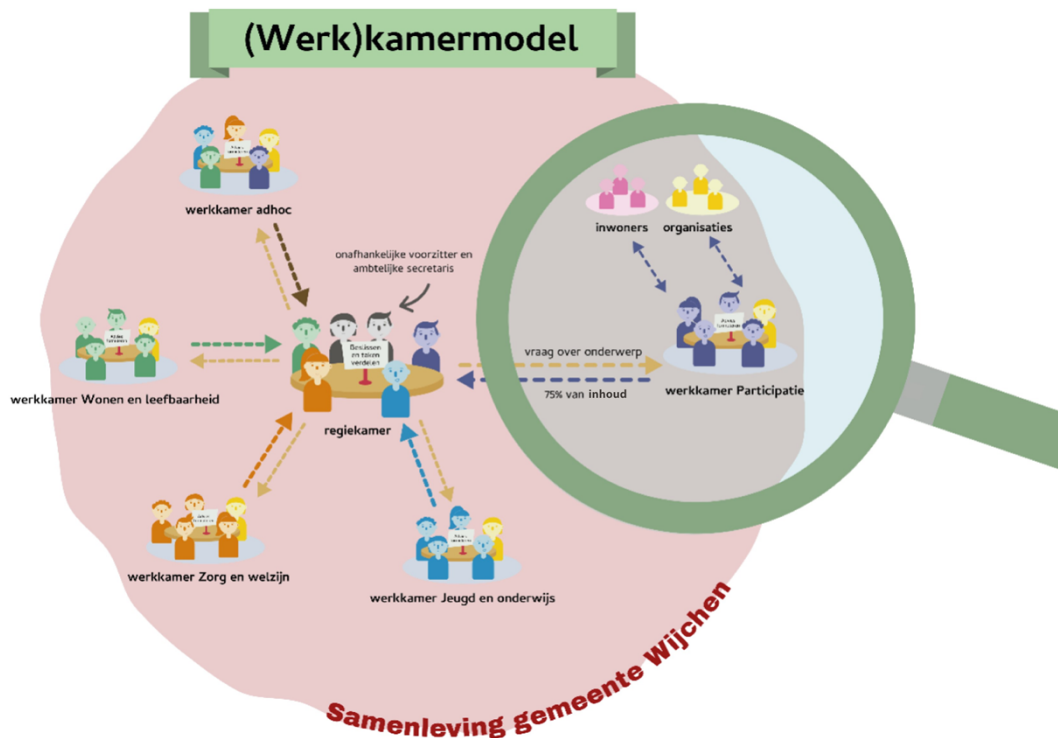
Naast het belang van deze rollen is voldoende beschikbare capaciteit van belang. De taakomschrijving van de ambtelijk secretaris richt zich op: communicatief vaardig en gericht op verbinding tussen regiekamer, college en collega's en het integraal gedachtengoed goed kan vormgeven in de praktijk. Een eerste inschatting van de capaciteit van beide rollen: 12x per jaar, afstemming intern, voorbereiding, zaken uitzetten, bemiddelen conflicten, notulist. Ambtelijk secretaris; 24 dagdelen per jaar, koppeling naar bestuur en ambtenaren. Notulist: 12 dagdelen per jaar.

Model regiekamer en werkkamers

Om goed invulling te geven aan de twee ambities van het betrekken van het brede Wijchense netwerk en een goed samenspel met de gemeente, gaat het adviesorgaan werken vanuit het zogenaamde werkkamermodel.

Op basis van het werkkamer model hebben we het Wijchense model regiekamer en werkkamers verder op maat uitgewerkt.

Dit model ziet er schematisch als volgt uit:

Het oorspronkelijke Werkkamer model

Dit model wordt toegepast in de gemeente Venray. Een belangrijk uitgangspunt en ambitie van dit model is dat het bijdraagt aan verdere lokale netwerkontwikkeling. Daarnaast neemt de slagkracht gezien de compacte bemensing van de regiekamer toe.

Dit model bestaat uit een centrale regiekamer met circa vijf leden. Zij brengt advies uit aan het college van B&W, zij richt zich op het signaleren, informeren en adviseren. Naast dit centrale adviesorgaan zijn er vijf werkkamers. Deze werkkamers zijn vaste groepen die bestaan uit ongeveer vier deelnemers en een voorzitter. Elke werkkamer levert input op een bepaald thema. De werkkamers stellen conceptadviezen op. In elke werkkamer zitten minimaal drie leden die input geven en adviezen voorstellen voor het sociaal domein, die in het adviesorgaan worden besproken. Er is ook altijd ruimte om een ad-hoc werkkamer vorm te geven. De regiekamer brengt formeel het advies uit aan het college.

Wijchens model met regiekamer en werkkamers

Voor Wijchen streven we naar meer flexibiliteit dan het oorspronkelijke werkkamer model. We beseffen dat enige structuur nodig is. Sommige situaties als bij een wetsverandering vragen om continuïteit en borging van kennis. In de praktijk betekent dat er werkkamers langer aanblijven voor complexere situaties. Een wisselende samenstelling van de werkkamers zorgt voor een optimaal gebruik van het bestaande netwerk in de Wijchense samenleving. De regiekamer blijft de regie houden.

Binnen het nieuwe adviesorgaan sociaal domein Wijchen kiezen we voor een regiekamer en flexibele werkkamers.

De regiekamer kijkt in welke werkkamer een onderwerp belegd kan worden. In de regiekamer zitten naast een onafhankelijk voorzitter, ambtelijk secretaris en notulist, de trekker van de werkkamers. De regiekamer adviesorgaan sociaal domein is de eindverantwoordelijke voor de advisering aan het college tevens fungerend als dagelijks bestuur van het netwerk adviesorgaan sociaal domein. Het voorstel is om te starten met de volgende vijf flexibele (op actualiteit inzetbare) werkkamers:

- Participatie, het gaat hier om gevolgen van de **Participatiewet** (vroeger heette dat de **Bijstandswet**). Die gaat over werk, inkomen en meedoen.
- Wonen, Leefbaarheid en Toegankelijkheid
- Zorg en Welzijn
- Jeugd en Onderwijs
- Ad hoc

Een werkkamer is per vraagstuk werkzaam en benut optimaal de aanwezige kennis en ervaring van organisaties en personen.

Samenstelling regiekamer en werkkamers

De regiekamer kan bestaan uit afgevaardigden van lokale belangenorganisaties en individuele burgers. Zij bestaat uit een onafhankelijk voorzitter, trekkers van de werkkamers, een ambtelijk secretaris en een ambtelijk notulist. De regiekamer laat zich voeden door de werkkamers. De leden van de regiekamer hebben geen directe betrokkenheid of binding met het bestuur van de gemeente, waaronder ook begrepen leden van een commissie(pool) of leden van de gemeenteraad.

De leden van de regiekamer worden door het college benoemd voor een zittingsperiode van maximaal vier jaar (met rooster van aftreden). Herbenoeming is voor een periode van maximaal vier jaar mogelijk.

De voorzitter van de regiekamer is onafhankelijk, en niet gebonden aan- of betrokken bij een belangenorganisatie of gemeente en wordt benoemd door het college op voordracht van de leden van de regiekamer. De voordracht geschiedt op basis van een unaniem door de leden van

de regiekamer genomen besluit. De samenstelling van de werkkamers gebeurt naar inschatting van wie de best passende organisaties of personen uit het netwerk van de Wijchense samenleving zijn. Van belang is wel dat er consequent één persoon de constante factor is in een werkkamer. Deze persoon noemen we de trekker van de werkkamer, hij/zij maakt ook deel uit van de regiekamer.

Het lidmaatschap van de regiekamer eindigt door:

- het verstrijken van de zittingsduur;
- aftreden op eigen verzoek;
- overlijden;
- opzeggen van het vertrouwen door een gewone meerderheid van de zitting hebbende leden.

Evaluatiemomenten

Het toepassen van het Wijchense regiekamer en werkkamermodel vraagt van alle betrokkenen een andere manier van werken en daarmee een cultuuromslag. Het model moet gezien worden als een groei-model, als stip op de horizon. Het functioneren van de regiekamer en werkkamers, wordt minimaal eens per drie jaar geëvalueerd door het college tezamen met het adviesorgaan. Omdat dit adviesorgaan start in 2024 volgen in de eerste drie jaar jaarlijkse evaluatiemomenten. Daarbij wordt gekeken naar de uitgebrachte adviezen maar ook in hoeverre het nieuwe model van advisering is ingevoerd. Waar nodig kan de werkwijze en verdere doorontwikkeling van het adviesorgaan worden bijgestuurd. Het is mogelijk deze evaluatie onderdeel te laten zijn van de jaarlijkse netwerkbijeenkomst sociaal domein.

Werkwijze adviesorgaan

Voor het goed werken van het adviesorgaan is het samenspel tussen gemeente, adviesorgaan en inwoners van groot belang. Voor een goede uitoefening van het adviesrecht verstrekt het college tijdig, in ieder geval zes weken vóór de datum waarop het college een besluit neemt over het vast te stellen beleid, alle informatie die het adviesorgaan sociaal domein voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft. Naast deze termijn van zes weken is het van groot belang voor goede advisering dat het adviesorgaan al eerder betrokken is bij desbetreffend beleidsproces. De belangenorganisaties die betrokken zijn bij het adviesorgaan informeren en raadplegen hun eigen achterban. De leden van de regiekamer zitten er op vrijwillige basis in en ontvangen een vergoeding per vergadering. In principe geldt deze vergoeding niet voor deelnemers aan de werkkamers, tenzij ze langdurig bij elkaar komen. Er is tevens een onkostenvergoeding.

De regiekamer heeft geen bevoegdheden in zaken betreffende individuele klachten, bezwaarschriften en andere zaken met betrekking tot individuele personen.

Inhoudelijk toetsingskader

De regiekamer sociaal domein en de werkkamers hanteren bij het opstellen van zowel gevraagde als ongevraagde adviezen een inhoudelijk toetsingskader. Dit toetsingskader is ook een hulpmiddel bij het participierend tot stand laten komen van nieuw beleid.

Het doel is te komen tot een gewogen oordeel om het voorgestelde beleid en de eigen voorstellen en deze eenduidig te toetsen aan de bedoeling van de invulling van het sociaal domein. Het vorm en inhoud geven aan cliënt- en burgerbetrokkenheid op gebieden van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Wmo, schuldhulpverlening en Jeugdwet.

Het toetsingskader bestaat uit de onderstaande vijf punten.

Doel is het bevorderen van de veerkracht en eigen regie op gezondheid/ welbevinden van inwoners.

1. Eigen kracht van de burgers. Draagt het beleidsvoorstel bij aan het vergroten van de eigen kracht van (kwetsbare) burgers? De compensatieplicht.
2. Netwerken van de burgers. Draagt het beleidsvoorstel bij aan het sterker worden van de informele netwerken (mantelzorgers, familie, vrienden, burens) van de burger?
3. Een inclusieve/toegankelijker maatschappij. Draagt het beleidsvoorstel bij aan het in fysiek, sociaal en financieel opzicht toegankelijker worden van de maatschappij?
4. Een integrale benadering. Wordt de burger als een persoon gezien van wie de levensgebieden samenhangen?
5. Betrokkenheid van burgers en cliënten. Worden burgers en cliënten betrokken bij zowel het beleid als de praktijk van maatschappelijke participatie door kwetsbare burgers?

Tijdspad start Adviesorgaan sociaal domein Wijchen

Stap	Wat	Wie in de lead	Wanneer gereed
Voorstel adviesorgaan	Vaststellen in college en gemeenteraad	Betrokken ambtenaar	November - december '23
Verordening adviesorgaan	Vaststellen in college en gemeenteraad	Betrokken ambtenaar	November - december '23
Profielen en competenties leden regiekamer	Vaststellen in voorbereidingsgroep	Vorbereidingsgroep	Oktober '23
Werving nieuwe leden regiekamer en proces hiertoe afstemmen	Werving uitzetten via gemeentelijke kanalen (na vaststelling voorstel)	Adviesorgaan i.o. en betrokken ambtenaar	December - maart '24
Statuten	Aanpassen aan nieuwe situatie	Adviesorgaan i.o.m. ambtelijk secretaris	Januari '24
Start interim adviesorgaan	Start interim regiekamer	Interim Adviesorgaan	Van januari tot juli '24

Aandacht procedure ambtelijk secretaris		Ambtelijke organisatie	Maart '24
Organisatie en communicatie intern en extern	Brede communicatie over nieuwe adviesorgaan	Regiekamer	Januari – maart '24
In beeld brengen van organisaties	een overzicht van organisaties en personen op thema's	Regiekamer i.o.m. ambtelijk secretaris	Januari - maart '24
Startbijeenkomst adviesorgaan	Met pr. moment incl. bestuurders	Interim Adviesorgaan en gemeente	Juli '24
Gezamenlijke fasering jaarplan 2024	Welke adviezen en datum bijeenkomst breed netwerk sociaal domein	Interim Adviesorgaan en gemeente	Februari – maart '24